

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. v právní věci

žalobce: **G. M.**
ev. č. X, X
státní příslušnost X
t. č. pobytem X

zastoupen **Mgr. Tomáš Pfeifer, LL. M., advokát**
sídlem Křenová 504/53, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 2. 2024, č. j. OAM-1738/ZA-ZA11-D02-2023,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včasnou žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) brojil žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 2. 2024, č. j. OAM-1738/ZA-ZA11-D02-2023 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tím žalovaný zastavil řízení o udělení

mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neboť státem příslušným k posouzení žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany byla určena Italská republika dle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“ nebo „dublinské nařízení“). Žádost o udělení mezinárodní ochrany je tak nepřípustná podle § 10a odst. 1 písm. b) zákona o azylu.

II. Napadené rozhodnutí

2. V napadeném rozhodnutí, které bylo žalobci doručeno dne 21. 3. 2024, žalovaný shrnul zjištěný skutkový stav věci plynoucí zejména ze záznamu o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 4. 1. 2024 a protokolu o pohovoru k uvedené žádosti z téhož dne. Žalobce mj. uvedl, že z Ruska vycestoval letecky dne 22. 12. 2023 přes Istanbul do Milána. Poté pokračoval osobním vozem své tety, která na něj a jeho matku v Italské republice čekala. Žalobce je zdrav a důvodem jeho žádosti o mezinárodní ochranu jsou obavy z nástupu do armády. V průběhu pohovoru vyplynulo, že je žalobce držitelem italského víza, neboť česká víza v Rusku aktuálně vyřídít nelze. V ČR žije žalobcova teta. Svůj život v ČR žalobce zamýšlí financovat ze začátku úsporami, jež získal prodejem zlata ve vlasti. V případě ukončení konfliktu na Ukrajině žalobce návrat do Ruska spíše neplánuje. Utekl před armádou, neboť spoustu jeho známých jeho věku ve válce zahynulo.
3. Žalovaný vyhodnotil žalobcem poskytnuté informace a po konstataci aplikovatelnosti nařízení Dublin III posuzoval jednotlivá kritéria pro určení příslušnosti členského státu EU k provedení a dokončení azylového řízení. Dospěl k závěru, že na případ žalobce je třeba uplatnit kritérium upravené v čl. 12 dublinského nařízení. Z předloženého cestovního dokladu Ruské federace č. 753640753 vyplývá, že žalobci bylo Italskou republikou vydáno schengenské vízum č. ITA043916010 s platností do 29. 12. 2023. Z toho důvodu žalovaný požádal dne 12. 1. 2024 Itálii o převzetí příslušnosti k posouzení azylové žádosti žalobce podané v ČR. Italská republika uznala svou příslušnost k věcnému posouzení žádosti přípisem ze dne 22. 1. 2024 ve smyslu čl. 12 odst. 2 nařízení Dublin III.
4. Následně se žalovaný zabýval otázkou, zda v případě Italské republiky existují závažné důvody domnívat se, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a podmínky přijetí žadatelů, které by dosahovaly možného rizika nelidského nebo ponižujícího zacházení. V tomto ohledu žalovaný vycházel zejména z Informace OAMP: Itálie: Azylový systém ze dne 31. 7. 2023 obsahující poznatky a údaje k řízení o mezinárodní ochraně, azylových střediscích, dublinském systému a počtech žádostí o mezinárodní ochranu.
5. Z uvedené informace žalovaný zjistil, že v rámci azylového řízení je s žadatelem provedeno několik pohovorů za přítomnosti tlumočníka a v určitých případech má žadatel právo na tzv. prioritní řízení. Odvolání proti rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany lze v Itálii podat do 30 dnů (15 dnů v případě zrychleného řízení). Žadatel může využít právní pomoci hrazené vlastními prostředky nebo může využít pomoc nevládních organizací poskytujících právní služby. Z dané informace taktéž vyplývá, že v Itálii existuje řada organizací zabývajících se pomocí obětem obchodování

- s lidmi či nucené prostituce. Italská legislativa pak ustanovila i speciální obranné mechanismy jako je např. udělení legálního pobytu z humanitárních důvodů pro oběti násilí a extrémních forem vykořisťování. Žalovaný uvedl, že podle dublinského nařízení je Italská republika povinná v souladu se základními zárukami a zásadami azylového práva posoudit žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany objektivně a nestranně.
6. Žalovaný zároveň uvedl, že na úrovni Soudního dvora EU (dále jen „SDEU“) ani Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) nebylo vydáno žádné závazné rozhodnutí pro členské státy EU ani smluvní státy Rady Evropy, jež by aktuálně jednoznačně deklarovalo systematické nedostatky v řízení o mezinárodní ochraně a procesu přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu v Itálii, které by dosahovaly intenzity nelidského nebo ponižujícího zacházení ve smyslu Listiny základních práv EU. Právní závěry obsažené v rozsudku ESLP ze dne 4. 11. 2014 ve věci *Tarakhel proti Švýcarsku*, stížnost č. 29217/12, se v případě žalobce neuplatní, neboť žalobce je zletilou osobou.
 7. Mimoto žalovaný poukázal na skutečnost, že ani Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) nevydal žádné stanovisko požadující, aby se členské státy zdržely transferů žadatelů o azyl do Itálie. Žalovaný si pro účely posouzení věci obstaral též poslední vyjádření UNHCR k situaci v Itálii obsažené v doporučeních UNHCR z července 2013. To jednoznačně hovoří o zlepšení situace v Italské republice oproti předcházejícím letům, a to jak v oblasti přijímacích podmínek žadatelů, tak z hlediska kvality řízení o mezinárodní ochraně a dodržování dalších standardů společného evropského azylového systému (SEAS).
 8. Žalovaný nezjistil žádné jiné objektivní a aktuální informace potvrzující jakékoliv závažné riziko ve smyslu mezinárodních závazků při návratu žadatelů do Itálie. Zdůraznil, že Italská republika je členem EU a státní moc v Itálii dodržuje právní předpisy a lidská práva a je schopná zajistit dodržování lidských práv a právních předpisů i ze strany nestátních subjektů. Itálie ratifikovala a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, jakož i umožňuje činnost právníkům osobám, které na dodržování těchto práv dohlíží. Itálie je považována za bezpečnou zemi původu nejen ČR, nýbrž i ostatními státy EU. Skutečnost, že v Itálii ročně požádají o mezinárodní ochranu tisíce uprchlíků, dle žalovaného dokládá absenci obav žadatelů z tamního azylového systému.
 9. Konečně k možnosti aplikace čl. 17 dublinského nařízení žalovaný uvedl, že žalobce je osobou zletilou a nelze jej považovat za osobu závislou na pomoci jiné osoby. Současně zdůraznil, že k posouzení azylové žádosti žalobcovy matky je stejně tak příslušná Italská republika. Převzetí odpovědnosti nemá sloužit ke zvýšení komfortu žadatelů. Žalovaný vzal při svém rozhodování v potaz, že na území ČR žije žalobcova teta, nicméně konstatoval, že tato může žalobci a jeho matce pomáhat i po jejich přemístění do Itálie. K aktivaci čl. 17 nařízení Dublin III tak žalovaný neshledal důvody.
 10. Ze shora uvedených důvodů žalovaný uzavřel, že byly dány podmínky pro zastavení azylového řízení pro nepřipustnost žádosti o mezinárodní ochranu, neboť příslušným členským státem k posouzení žalobcovy žádosti je Italská republika.

III. Žaloba

11. Žalobce je přesvědčen, že byl v řízení o udělení mezinárodní ochrany zkrácen na svých právech, neboť žalovaný nedostatečně posoudil možnosti jeho předání do Itálie s ohledem na čl. 3 odst. 2 ve spojení s čl. 17 nařízení Dublin III.
12. Podle žalobce žalovaný nerespektoval judikaturu správních soudů, dle níž jsou správní orgány povinny zabývat se v případě předávání žadatele do jiného členského státu EU vždy i existencí systematických nedostatků v tomto státě. Žalobce namítal, že posouzení přijímacích podmínek italského azylového systému obsažené v napadeném rozhodnutí je jen značně formální a zcela obecné. Žalovaný si je přitom ze své vlastní úřední činnosti vědom, že po dlouhou dobu nebyly transfery do Itálie členskými státy prováděny z důvodu nevyhovujících přijímacích podmínek, přičemž ve svém rozhodnutí dostatečně neprokázal, že se podmínky zlepšily natolik, aby mohly být transfery opět prováděny.
13. Žalobce se domnívá, že stále panují velké obavy o situaci žadatelů v Itálii. Dle zpráv organizace ECRE se Itálie zejména kvůli nedostatečnému financování dlouhodobě potýká s nedostatkem ubytovacích kapacit, v důsledku čehož místní úřady odmítaly žádosti o ubytování nebo je zcela ignorovaly. K situaci žadatelů navracených do Itálie na základě nařízení Dublin III pak zprávy uvádí, že dublinští navrátilci jako žadatelé o azyl nemají nově přístup do druhé úrovně systému (SAI). Ubytování je poskytnuto pouze zranitelným osobám, přičemž pro dublinské navrátilce nejsou v přijímacím systému vyhrazena žádná místa. Mnoho uprchlíků je proto nuceno pobývat v neoficiálních táborech či objektech izolovaných od zbytku společnosti.
14. Strukturální problémy s ubytovacími kapacitami v Itálii potvrzuje i zpráva AIDA - Country Report: Italy (2022) Update, dle které jsou žadatelé o mezinárodní ochranu odkázáni na velká centra a dočasná zařízení, kde mají přístup pouze k základním službám, které neobsahují např. podporu v integraci, pomoc při hledání zaměstnání či profesní školení. Dublinští navrátilci se zpravidla dostávají do systému dočasné pomoci (CAS), neboť místa v centrech SAI jsou velmi omezená a jsou přednostně poskytována stávajícím držitelům mezinárodní ochrany. Vzhledem k vysoké míře nezaměstnanosti v Itálii je pro žadatele rovněž velmi těžké nalézt práci. Tu většinou seženou na černém trhu, kde dochází k nedodržování jejich práv. Legální práce, jež si žadatelé zvládnou najít, jsou pak nedostatečně placené, dočasné a nestačí k zaplacení ubytování a uživení rodiny.
15. Konečně žalobce žalovanému vytýkal, že se měl důkladněji zabývat též možnou aplikací čl. 17 dublinského nařízení v kontextu toho, že má na území ČR tetu, jež mu může poskytovat zázemí a pomoc.
16. Pro shora uvedená pochybení žalobce krajskému soudu navrhl, aby napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

17. Žalovaný ve vyjádření popřel oprávněnost žalobních námitek, neboť neprokazují, že by porušil kterékoliv z ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, zákona o azylu či nařízení Dublin III. Napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu s právními předpisy a je věcně správné. V případě žalobce bylo třeba aplikovat kritérium upravené v čl. 12 nařízení Dublin III, dle něhož je státem příslušným k posouzení azylové žádosti žalobce Italská republika.
18. V reakci na obsah žalobních námitek potom žalovaný zdůraznil, že se v napadeném rozhodnutí zabýval existencí systémových nedostatků v azylovém řízení či podmínkách

přijetí žadatelů, jež by s sebou mohly nést riziko nelidského či ponižujícího zacházení. Při posuzování systémových nedostatků v Itálii žalovaný vycházel z informace OAMP: Itálie: Azylový systém ze dne 31. 7. 2023, z níž je zřejmé, že italský azylový systém je koherentní se systémem ČR a zároveň plně v souladu s normami EU. V podrobnostech pak žalovaný odkázal na obsah správního spisu a odůvodnění napadeného rozhodnutí.

19. Dle přesvědčení žalovaného není Itálie státem, o němž lze *apriori* předpokládat, že by v něm docházelo k systémovým nedostatkům při azylových řízeních dosahujících rizika nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu Listiny základních práv EU. Žalovaný s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2018, č. j. 9 Azs 17/2018-28, připomněl, že v případě většiny členských států EU nelze říci, že by trpěly systémovými nedostatky. Z daného rozsudku lze dovodit, že se mezi státy EU uplatní zásada vzájemné důvěry nad dodržováním lidských práv i s ohledem na individuální charakteristiky posuzovaného případu.
20. Žalovaný se v řízení o udělení mezinárodní ochrany zabýval všemi skutečnostmi, které žalobce při pohovoru k žádosti poskytl. Žalobce nesdělil žádné prokazatelné negativní skutečnosti, jež by mu v přesunu do Itálie bránily. Skutečnost, že v ČR žije žalobcova teta, kladný vztah žalobce k ČR ani obavy z návratu do Ruska nepředstavují relevantní námitku proti italskému azylovému řízení ani samotnému pobytu v Itálii. Veškeré námitky vůči systémovým nedostatkům žalobce poprvé uplatnil až ve správní žalobě, přičemž v ní vyjádřené požadavky na rozhodnutí jsou ve zjevném nepoměru ke skutečnostem sděleným žalobcem ve správním řízení.
21. Žalovaný setrval na svém názoru, že okolnosti řešené věci nenavštědčují nutnosti aplikace čl. 17 nařízení Dublin III. Upozornil, že dané ustanovení představuje diskreční oprávnění členského státu a není soudně vynutitelné. Dle judikatury Nejvyššího správního soudu má být užití daného ustanovení vyhrazeno jen vskutku výjimečným případům, jichž bude v porovnání s celkovým obvyklým počtem řešených žádostí o azyl výrazná menšina. V případě žalobce se však o takový výjimečný případ nejedná. V této souvislosti žalovaný poukázal i na četnou judikaturu SDEU, z níž vyplývá, že povaha čl. 17 dublinského nařízení je fakultativní a ponechává plně na uvážení členského státu, zda převezme a posoudí předloženou žádost o mezinárodní ochranu, i když k tomu není příslušný dle kritérií pro určení členského státu. Za situace, kdy žaloba obsahuje jen obecná a nepodložená tvrzení, je žalovaný přesvědčen, že dodržel judikaturní povinnost, podle níž musí správní orgány alespoň ve stručnosti odůvodnit, proč k použití čl. 17 nařízení Dublin III nepřistoupily.
22. Námitky uvedené v žalobě shledává žalovaný irrelevantními a účelovými, proto navrhl zamítnutí žaloby v plném rozsahu.

V. Posouzení věci krajským soudem

23. Krajský soud předně posuzoval, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána osobou oprávněnou [§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] a ve lhůtě podle § 32 odst. 1 písm. a) zákona o azylu.
24. Soud ve věci rozhodl ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, jelikož účastníci řízení s tímto postupem souhlasili (nevyjádřili výslovný nesouhlas s tímto postupem) a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.

25. Zdejší soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (procedurální směrnice). Předmětem posouzení v této věci nejsou samotné důvody pro udělení či neudělení mezinárodní ochrany, nýbrž podmínky pro aplikaci ustanovení § 25 písm. i) ve spojení s § 10a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Existenci závažných důvodů zakládajících domněnku, že v jiném členském státě EU dochází k systémovým nedostatkům azylového systému ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III, je soud povinen posuzovat podle skutkového stavu ke dni svého rozhodnutí (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2016, č. j. 5 Azs 195/2016-22; rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz)
26. Krajský soud ze správního spisu zjistil následující skutkový stav.
27. Ze **správního spisu** vyplývá, že žalobci bylo Italskou republikou uděleno schengenské vízum č. ITA043916010 s platností od 18. 12. do 29. 12. 2023, přičemž na území ČR žalobce vstoupil dne 23. 12. 2023. Tehdy jej společně s matkou převezla teta osobním autem z Itálie do ČR. Při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu dne 4. 1. 2024 žalobce mj. vypověděl, že si v Rusku dokázal vyřídit jen italské vízum, neboť česká víza se v Rusku v současné době nevydávají. Jako cíl své a matčiny cesty přitom označil ČR, jelikož zde žije jeho teta, se kterou byl před svým vycestováním z Ruska v pravidelném kontaktu. Na území jiných členských států EU žalobce žádné příbuzné nemá. Zbytek jeho rodiny žije v Rusku a v Arménii. Jako důvod azylové žádosti žalobce zmínil nevoli nastoupit do ruské armády a strach z účasti ve válce, ve které hodně jeho známých zahynulo. Když válka skončí, nemá žalobce zájem vrátit se do vlasti.
28. Pro účely posouzení možných systémových nedostatků v italském azylovém řízení a podmínek přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu na území Italské republiky založil žalovaný do správního spisu *Informaci OAMP: Itálie: Azylový systém: Řízení o mezinárodní ochraně, azylová legislativa, zranitelné osoby, dublinský systém, azylová střediska, přijímací podmínky, zajišťování a azylové a dublinské statistiky ze dne 31. 7. 2023*. Ve správním spisu je zařazena též žádost o převzetí příslušnosti k posouzení azylové žádosti žalobce Italskou republikou ze dne 12. 1. 2024, jakož i odpověď na tuto žádost ze dne 22. 1. 2024, jíž Italská republika uznala svou příslušnost k věcnému posouzení žalobcovy žádosti. S podklady pro rozhodnutí se žalobce osobně seznámil za přítomnosti tlumočníka ruského jazyka dne 19. 2. 2024, přičemž v reakci na obsah shromážděných podkladů uvedl, že má v ČR tetu a že se mu zde líbí, neboť zde žijí přívětiví lidé a panuje klid. V Itálii oproti tomu nikoho nezná. Závěrem zdůraznil, že se nechce vrátit do Ruska, kde mu reálně hrozí nástup do armády.
29. Žaloba **není důvodná**.
30. Úvodem právního posouzení věci považuje zdejší soud za vhodné poznamenat, že žalovaným aplikované bezprostředně závazné nařízení Dublin III sleduje především cíl stanovit jednotná kritéria a postupy v rámci společného evropského azylového systému (SEAS), který je založen na myšlence spravedlivého určení příslušnosti jednoho členského státu EU k provedení řízení o udělení mezinárodní ochrany, a to se zřetelem na humanitární zásady a ochranu lidských práv.

31. V této souvislosti pak krajský soud konstatuje, že v posuzované věci není mezi účastníky řízení sporná samotná kvalifikace kritéria příslušnosti členského státu podle dublinského nařízení, jež byla v souzené věci provedena v souladu s čl. 12 nařízení Dublin III na základě schengenského turistického víza vydaného žalobci Italskou republikou. Předmětem sporu v dané věci naopak učinili účastníci dvě skupiny otázek, a sice zaprvé, zda se žalovaný dostatečně a řádně věnoval posouzení, zda v Itálii (ne)existují systémové nedostatky v oblasti azylového řízení a podmínek přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu, které by svou povahou vylučovaly přemístění žalobce do Itálie jako primárně příslušného členského státu EU. A za druhé, jestli žalovaný postupoval správně, pokud nepřistoupil k aplikaci čl. 17 dublinského nařízení, a nepřevzal tak odpovědnost za meritorní posouzení žalobcovy žádosti o mezinárodní ochranu namísto Itálie.
32. Nejprve se zdejší soud k námitce žalobce zabýval otázkou existence systematických nedostatků v Itálii a tím, zda tyto mohou ve vztahu k žalobci představovat nelidské či ponižující zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv EU.
33. Podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III platí, že: *„Pokud nemůže být na základě kritérií vyjmenovaných v tomto nařízení určen příslušný členský stát, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný první členský stát, ve kterém byla žádost podána. Není-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát. Pokud podle tohoto odstavce nelze provést přemístění do žádného členského státu určeného na základě kritérií stanovených v kapitole III ani do prvního členského státu, v němž byla žádost podána, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, se stává příslušným členským státem.“*
34. Ve smyslu relevantní judikatury správních soudů je žalovaný v dublinském řízení vždy povinen zabývat se v odůvodnění svého rozhodnutí otázkou, jestli přemístění žadatele do příslušného členského státu nevylučuje existence systémových nedostatků ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III (srov. zde např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Azs 248/2014-27). V tomto ohledu se přitom uplatní mezi členskými státy tzv. domněnka vzájemné důvěry, pro jejíž vyvrácení musí žadatel uvést hodnověrná tvrzení o systémových nedostacích v azylovém řízení podepřená relevantními důkazy (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2019, č. j. 5 Azs 252/2019-41). Krajský soud nicméně upozorňuje, že ani tato domněnka nezbavuje žalovaného jeho zákonné povinnosti shromáždit relevantní podklady o přijímajícím členském státě, aby mohl posoudit, zda je nezbytné aplikovat čl. 3 odst. 2 druhý pododstavec dublinského nařízení a z důvodů systémových nedostatků následně určit jako příslušný jiný členský stát, *in eventum* samotný stát vedoucí dublinské řízení. Jak dovodil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 12. 1. 2017 č. j. 5 Azs 229/2016-44: *„Závěry správního orgánu o tom, zda přemístění žadatele o mezinárodní ochranu do státu primárně určeného jako stát příslušný pro posouzení jeho žádosti nebrání systémové nedostatky, pokud jde o azylové řízení nebo podmínky přijetí žadatelů v daném státě ve smyslu čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, jež s sebou nesou pro žadatele o mezinárodní ochranu riziko nelidského či*

ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, musí mít oporu ve zprávách o fungování azylového systému v tomto státě, případně v dalších podkladech, které budou obsaženy ve správním spise; v opačném případě se správní orgán dopustí vady řízení dle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.“

35. Krajský soud je toho názoru, že v posuzované věci žalovaný dostal své povinnosti shromáždit relevantní podklady o přijímajícím členském státě v otázce systémových nedostatků ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III a zjistil skutkový stav věci způsobem, o němž nepanují důvodné pochybnosti, jestliže při svém rozhodování o žádosti žalobce vycházel z *Informace OAMP: Itálie: Azylový systém: Řízení o mezinárodní ochraně, azylová legislativa, zranitelné osoby, dublinský systém, azylová střediska, přijímací podmínky, zajišťování a azylové a dublinské statistiky ze dne 31. 7. 2023*. Zdejší soud v této souvislosti především uvádí, že daná informace byla vypracována na podkladě informací pocházejících z rozdílných informačních zdrojů (zejména zpráv AIDA, Eurostat, EUAA, Swiss Refugee Watch a dalších materiálů referujících o podmínkách v Itálii), a to včetně zdrojů primárních, vzniklých v zemi původu. Lze konstatovat, že svým obsahem a rozsahem poskytuje dostatečně úplný a přesvědčivý obraz o fungování a současné podobě italského azylového systému, jakož i přijímacích podmínkách žadatelů o mezinárodní ochranu přicházejících do Itálie. Předmětná informace pak dle zdejšího soudu obsahuje dostatečně konkrétní poznatky a údaje v ní uvedené lze považovat za přiměřeně aktuální (k vyhotovení dané informace došlo necelých pět měsíců před podáním žalobcovy žádosti). Pokud tak žalovaný své hodnocení systémových nedostatků založil na uvedené informaci, nelze dospět k závěru, že by jeho posouzení bylo jen ryze formální a učiněno na věc nepřiléhavým a nedostatečným způsobem.
36. Ostatně, sám žalobce v průběhu správního řízení ani řízení před krajským soudem obsah dané informace v konkrétních souvislostech nijak nezpochybnil. Co víc, žalobce během řízení před žalovaným na nedostatky systémového charakteru a azylového řízení v Itálii vůbec nepoukazoval. Pokud pak žalobce v žalobě odkazoval na zprávy ECRE či AIDA (jež ve většině případů blíže nekonkretizoval), jimiž upozorňoval zejména na nedostatečné ubytovací kapacity uprchlických zařízení v Itálii, soud konstatuje, že možnostmi ubytování žadatelů a podmínkami panujícími v uprchlických střediscích v Itálii se dostatečně podrobně zabývá žalovaným použitá Informace OAMP, přičemž v ní uvedené údaje se od skutečností tvrzených v žalobě žádným zásadním způsobem neliší. I zpráva žalovaného totiž připouští, že v poslední době čelí Italská republika přílivu zvýšeného počtu migrantů, s čímž nutně souvisí zvýšené obsazení ubytovacích kapacit a celkové zatížení italského azylového systému. Při vědomí těchto poznatků pak krajský soud zjišťoval, zda je ve vztahu k žalobci dáno riziko nelidského nebo ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv EU.
37. Při posouzení této otázky krajský soud vycházel ze závěrů rozsudku velkého senátu SDEU ze dne 19. 3. 2019 ve věci C-163/17 *Jawo*, podle něhož by systémové nedostatky azylového řízení a přijímacích podmínek dosahovaly úrovně neslučitelné s čl. 4 Listiny základních práv EU, pokud by dosahovaly *obzvláště vysoké míry závažnosti*, která závisí na všech okolnostech případu. Této obzvláště vysoké míry závažnosti by bylo dle závěrů SDEU dosaženo, pokud by se osoba, která je zcela závislá na veřejné podpoře, v důsledku nezájmu orgánů členského státu nezávisle na své vůli a osobní volbě ocitla v situaci *silné materiální deprivace*, v níž by nemohla uspokojovat své nejzákladnější potřeby, jako je zejména potřeba se najíst, umýt a ubytovat. V důsledku toho by pak bylo poškozeno její

tělesné či duševní zdraví nebo by se ocitla v zanedbaném stavu, jenž je v rozporu s lidskou důstojností. Uvedené míry závažnosti tudíž nedosahují případy, které se sice vyznačují značně nejistou situací dotčené osoby či podstatným zhoršením jejích životních podmínek, ale neznamenají vážnou materiální deprivaci, že by se dotčená osoba ocitla v natolik závažné situaci, že takovou situaci lze stavět na roveň nelidskému či ponižujícímu zacházení.

38. Smysl a rozsah ochrany před nelidským či ponižujícím zacházením dle čl. 4 Listiny základních práv EU koresponduje se smyslem a rozsahem ochrany před újmou ve smyslu čl. 3 Evropské úmluvy o lidských právech (dále jen „EÚLP“). Při posouzení otázky, zda určité zacházení spadá coby nelidské či ponižující pod zákaz obsažený v čl. 3 EÚLP, lze proto použít rovněž výklad ESLP, jež v několika případech obdobnou otázku posuzoval. Riziko porušení zákazu ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III tak bude dáno, pokud by určité zacházení s žadatelem o azyl mohlo dosáhnout určitého *prahu závažnosti*; posouzení této otázky přitom závisí na souhrnu skutkových okolností, zejm. trvání sporného zacházení, jeho fyzických či duševních účincích, pohlaví, věku a zdravotním stavu konkrétní osoby (srov. např. rozsudky velkého senátu ESLP ve věci *Kudla proti Polsku* ze dne 26. 10. 2000, stížnost č. 30210/96, či *M. S. S. proti Belgii a Řecku* ze dne 21. 1. 2011, stížnost č. 30696/09). Článek 3 EÚLP nicméně nelze vykládat jako závazek státu zajistit každému právo na bydlení (srov. rozsudek velkého senátu ESLP ve věci *Chapman proti Spojenému království* ze dne 18. 1. 2001, stížnost č. 27238/95) ani jako obecný závazek státu poskytnout uprchlíkům finanční podporu, aby si mohli zachovat určitou životní úroveň (srov. rozsudek ESLP ve věci *Muslim proti Turecku* ze dne 26. 4. 2005, stížnost č. 53566/99).
39. Tato obecná kritéria zopakoval ESLP v rozsudku *N. H. a ostatní proti Francii* ze dne 2. 7. 2020, spojené stížnosti č. 28820/13, 75547/13 a 13114/15, přičemž zároveň nevyloučil, že stát může nést odpovědnost podle čl. 3 EÚLP, pokud by žadatel o azyl zůstal řadu měsíců bez možnosti zajistit si nejzákladnější potřeby – tj. obživu, hygienu, ubytování a žil ve stálé obavě z napadení a okradení bez vyhlídky na zlepšení své situace. Ve vztahu k Itálii pak sice ESLP ve své dřívější judikatuře několikrát vyslovil, že se při navrácení cizince dopustila porušení základních lidských práv garantovaných EÚLP (viz např. rozsudek velkého senátu ESLP ve věci *Saadi proti Itálii* ze dne 28. 2. 2008, stížnost č. 37201/06). Později nicméně ESLP svou judikaturu upřesnil tak, že celková situace panující v přijímacích a ubytovacích střediscích v Itálii nemůže sama o sobě bez dalšího vytvořit překážku pro předání všech cizinců v režimu nařízení Dublin III do této země a jen za přistoupení výjimečných individuálních skutkových okolností (předchozí traumatické zážitky, věk, zdravotní stav apod.) by bylo možno uvažovat o překážkách vycestování do Itálie (srov. např. rozsudek velkého senátu ESLP ve věci *Tarakhel proti Švýcarsku* ze dne 4. 11. 2014, stížnost č. 29217/12, či rozsudek ESLP ve věci *A. S. proti Švýcarsku* ze dne 30. 9. 2015, stížnost č. 39350/13).
40. Krajský soud ve shodě s žalovaným konstatuje, že okolnosti příběhu žalobce neumožňují učinit závěr, že by v důsledku přesunu žalobce do Itálie mohlo dojít k zásahu do jeho práv způsobem, který by naplňoval znaky ponižujícího či nelidského zacházení, jak je vymezila shora citovaná judikatura. S ohledem na osobu žalobce v kombinaci s ostatními zárukami italského azylového systému soud neshledal, že by dílčí systémové nedostatky v Itálii projevující se zejména delšími čekacími lhůtami v rámci jednotlivých služeb či

celkově vyšším obsazením ubytovacích kapacit představovaly překážku, kvůli níž by žalobce nemohl do Itálie vycestovat.

41. Pokud se týče samotné osoby žalobce, krajský soud uvádí, že tento je zletilou, plně svéprávnou a samostatnou osobou. V životním příběhu žalobce tak, jak jej vyličil žalovanému, nelze nalézt žádné indicie v tom směru, že by měl být žalobce zranitelnou osobou ve smyslu čl. 21 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. 6. 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu, příp. osobou se specifickými potřebami. Žalobce je dospělým a soběstačným mužem v produktivním věku (24 let), který navíc disponuje určitými finančními prostředky. V rámci poskytnutí údajů k azylové žádosti žalobce vyloučil, že by trpěl (závažnými) zdravotními obtížemi či se u něj vyskytovala jakákoliv jiná omezení, která by činila jeho přemístění, příp. následný pobyt v Itálii nemožným (žalobce výslovně uvedl, že je zdrav a neužívá žádné léky). Současně v průběhu řízení před žalovaným ani krajským soudem nebylo zjištěno, že by žalobce měl být v minulosti podroben jakékoli formě ponižujícího či nelidského zacházení (např. byl předmětem obchodování s lidmi, čelil fyzickému, resp. psychickému násilí v hrubé formě atd.), což by činilo jeho vycestování problematickým. Konečně soud neshledal, že by přemístění žalobce do Itálie nebylo možné např. z důvodu péče o nezletilé dítě, neboť dle poskytnutých údajů k žádosti je žalobce svobodný a bezdětný.
42. V této souvislosti považuje krajský soud taktéž za vhodné poznamenat, že žalobce v Itálii nikdy dříve o udělení mezinárodní ochrany nežádal a ani zde po delší dobu nepobýval (Itálie pro něj představovala pouze tranzitní zemi), a tudíž u něj absentuje i jakákoliv individuální zkušenost s nevyhovujícím zacházením v Itálii či nedostatky místního azylového systému. Obdobně krajský soud konstatuje, že žalobce ve správním řízení netvrdil žádné nebezpečí, které by mu v případě přemístění do Itálie hrozilo. Pouze opakovaně uváděl, že v ČR žije jeho teta a že se mu zde líbí, neboť jsou zde přívětiví lidé a klid. V této souvislosti krajský soud zdůrazňuje, že subjektivní preference ohledně země, v níž má probíhat řízení o podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany (tzv. *forum* či *asylum shopping*), není dle pravidel SEAS nijak chráněno a nepředstavuje relevantní kritérium pro určení příslušného členského státu ve smyslu nařízení Dublin III.
43. K vlastním námitkám žalobce stran nedostatečných ubytovacích kapacit v Itálii pak zdejší soud uvádí následující. Je pravdou, že žalobce skutečně v současné době nemůže v Itálii využít služeb nabízených systémem SAI (dříve SPRAR či SIPROIMI), které jsou určeny primárně osobám již požívajícím mezinárodní ochranu či nezletilým bez doprovodu. Dle informace žalovaného má však žalobce možnost získat ubytování jak v rámci sítě středisek prvotního příjmu (CPA), tak ve střediscích zvláštního příjmu (systém CAS), které dohromady poskytují několik desítek tisíc ubytovacích míst. Případně může žalobce využít i ubytovacích kapacit nabízených soukromými či náboženskými subjekty. Do doby, než se najdou volná místa ve vládních střediscích, může prefekt (úředník pověřený činností v oblasti azylové politiky) na nezbytně nutnou dobu zajistit přijetí žadatelů o azyl v provizorních strukturách, v nichž je zajištěna strava, ubytování, ošacení, zdravotní péče a jazykově-kulturní mediace. Tyto služby jsou pak v témže rozsahu poskytovány rovněž v rámci ubytování na úrovních systémů CPA a CAS. Současně je pak do všech středisek umožněn přístup zástupcům UNHCR, právníkům, zaměstnancům nevládních organizací či příbuzným žadatelů. Skutečnost, že

v důsledku vytíženosti italského azylového systému nejsou jednotlivá ubytovací střediska schopna poskytovat též volnočasové aktivity, integrační služby či psychosociální poradenství potom s ohledem na shora uvedená judikатурní kritéria nemůže postačovat pro závěr o vzniku rizika ponižujícího, či dokonce nelidského zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv EU. Krajský soud také zdůrazňuje, že žalobce má finanční prostředky, které může k zajištění ubytování využít a není tak nezbytně odkázán na státní pomoc.

44. Navíc, z informace založené ve správním spisu vyplývá, že největším problémům s přeplněním ubytovacích kapacit čelí (zejména v důsledku masivního nárustu počtu migrantů přicházejících z afrických zemí) přijímací a pobytová střediska umístěná právě na jihu Itálie, příp. na ostrovech patřících Itálii (hotspot na ostrově Lampedusa). Co se týká dublinských navrátilců, kteří v Itálii doposud nepodali žádost o azyl, je k posouzení jejich žádosti odpovědná provincie, ve které se nachází letiště, skrze něž poprvé vstoupili na italské území. Za situace, kdy má být přemístěn na území Itálie skrze mezinárodní letiště v Miláně, jež se nachází v provincii Varese (situované až na samotném severním cípu země), bude k posouzení žalobcovy žádosti odpovědná právě tato provincie. Je tak krajně nepravděpodobné, že by byl žalobce po dobu, než bude o jeho azylové žádosti rozhodnuto, umístěn do některého ze středisek nacházejících se na jihu Itálie, a musel tak čelit nepříjemnostem v souvislosti s jejich přeplněním.
45. K namítaným obtížím při hledání zaměstnání pak zdejší soud s odkazem na zprávu žalovaného jen ve stručnosti uvádí, že žadatelé o azyl mají po 60 dnech od formalizace své žádosti přístup na italský pracovní trh. A byť může být nalezení vhodného zaměstnání pro žadatele jako cizince obtížnější, nelze pominout, že žalobce je plně praceschopnou osobou, jíž ve výkonu pracovní činnosti nic nebrání. K tomu je třeba rovněž dodat, že jestliže by žalobce prokázal nedostatek vlastních finančních prostředků (což není jeho případ), má obecně nárok na hmotnou i finanční pomoc, a to po celou dobu řízení o mezinárodní ochraně. V praxi je vyžadováno pouze čestné prohlášení, v němž je třeba nedostatek financí uvést. Samotná materiální pomoc je poskytována prostřednictvím ubytovacích zařízení, přičemž zahrnuje ubytování, stravu, hygienické potřeby, peníze na mobilní telefon a kapesné ve výši 2,5 €/os/den. Omezení podpory je přitom možné jen za přesně vymezených podmínek (v případě svévolného opuštění ubytovacího střediska, nedostavení se k pohovoru atd.).
46. Krajský soud tedy shrnuje, že i když se v Itálii dlouhodobě vyskytují dílčí nedostatky v oblasti ubytovacích kapacit, nepředstavuje tato skutečnost v případě žalobce riziko, které by bylo rozporné s čl. 4 Listiny základních práv EU a vedlo by k aplikaci čl. 3 odst. 2 dublinského nařízení. Žalovaný správně vyhodnotil otázku existence systémových nedostatků v Itálii a jejich důsledků ve vztahu k žalobci a dostatečně přihlédl ke všem skutečnostem, které vyšly v řízení najevo. Námitka žalobce tudíž není důvodná.
47. Žalobce spatřoval pochybení žalovaného rovněž v tom, že nedostatečně zvážil aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III, jenž umožňuje členskému státu na základě diskrece atrahovat příslušnost k provedení azylového řízení. Podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III platí, že: „Odchylně od čl. 3 odst. 1 se může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný. Členský stát, který se rozhodl, že posoudí žádost o mezinárodní ochranu podle tohoto odstavce, se stává příslušným členským státem a přebírá povinnosti s tím spojené. V případě potřeby uvědomí

prostřednictvím elektronické komunikační sítě „DubliNet“, zřízené podle článku 18 nařízení (ES) č. 1560/2003, původně příslušný členský stát, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, nebo členský stát, kterému byla podána žádost o převzetí nebo přijetí zpět. Členský stát, který se stal příslušným podle tohoto odstavce, uvede v systému Eurodac v souladu s nařízením (EU) č. 603/2013 datum, kdy se rozhodl, že posoudí žádost o mezinárodní ochranu.“

48. Krajský soud ohledně výkladu čl. 17 nařízení Dublin III odkazuje na judikaturu SDEU, která opakovaně dovodila, že toto ustanovení má diskreční povahu a ponechává na uvážení každého členského státu, zda věcně posoudí předloženou žádost o mezinárodní ochranu, i když k jejímu posouzení není příslušný dle kritérií pro určení členského státu stanovených v nařízení Dublin III (srov. rozsudek SDEU ze dne 23. 1. 2019 ve věci C-661/17 *M. A. a další*). Možnost takového postupu přitom není žádným zvláštním způsobem podmíněna (viz k tomu rozsudek SDEU ze dne 30. 5. 2013 ve věci C-528/11 *Halaf*) a každý členský stát se může svrchovaně rozhodnout s ohledem na politické, humanitární a praktické úvahy, zda azylovou žádost k posouzení přijme či nikoliv (viz rozsudek SDEU ze dne 4. 10. 2018 ve věci C-56/17 *Fathi*).
49. Existenci diskrečního oprávnění a širokého prostoru k uvážení členského státu při aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III potvrzuje i ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. k tomu např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 7. 2015, č. j. 3 Azs 15/2015-50, ze dne 18. 5. 2016, č. j. 6 Azs 67/2016-34, či ze dne 26. 5. 2016, č. j. 2 Azs 113/2016-26). V rozsudku ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016-24, přitom Nejvyšší správní soud vyslovil právní závěr, že čl. 17 dublinského nařízení neznamená právo členského státu k libovůli, nýbrž „jeho povinnost hledat a nacházet racionální řešení přiměřená konkrétním okolnostem. Pokud z okolností případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele, je na místě úvahu o aplikaci uvedeného ustanovení učinit“. Úkolem soudu v těchto případech je přezkum diskrečního oprávnění, přičemž soud hodnotí pouze to, zda meze tohoto uvážení nebyly ze strany správního orgánu překročeny nebo zda toto uvážení nebylo zneužito; správnímu soudu nepřisluší nahrazovat správní uvážení náležející správnímu orgánu uvážením soudním (srov. k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2015, č. j. 8 As 133/2014-51, a v něm citovanou judikaturu).
50. Krajský soud uvádí, že v posuzované věci neshledal ve vztahu k aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III ze strany žalovaného žádné pochybení. Z napadeného rozhodnutí jednoznačně vyplývá, že žalovaný využití diskrečního oprávnění podle čl. 17 nařízení Dublin III zvažoval, avšak dospěl k závěru, že případ žalobce nevykazuje žádný důvod zvláštního zřetele hodný. K tomu zejména uvedl, že žalobce je zletilou osobou, která není závislá na pomoci jiné osoby. Zároveň při svém rozhodování zohlednil i skutečnost, že k posouzení azylové žádosti matky žalobce je rovněž příslušná Italská republika, a tudíž žalobce ani v případě přemístění do Itálie nepřijde o osobní kontakt se svou matkou. Úvaha žalovaného, že smyslem převzetí odpovědnosti (tj. příslušnosti) není zvýšení komfortnosti žadatele, je potom zcela racionální a má oporu nejen v ustanoveních nařízení Dublin III, ale i v relevantní judikatuře správních soudů.
51. Současně se žalovaný z hlediska možné aplikace čl. 17 dublinského nařízení zabýval i otázkou stávajícího zázemí a personálních vazeb žalobce v ČR, přičemž dovodil, že ani přítomnost tety žalobce v ČR nemůže vést k tomu, aby ČR převzala příslušnost k věcnému posouzení azylové žádosti žalobce. Nic nebrání tomu, aby žalobce mohl pomoci své tety (např. finanční) využívat i po svém přemístění do Itálie. K tomu lze dle

zdejšího soudu pro úplnost dodat, že tetu žalobce nelze považovat za rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 písm. g) dublinského nařízení, nýbrž jde o osobu příbuznou [čl. 2 písm. h)], v jejímž případě uvedené nařízení neusiluje o zachování osobního kontaktu a nechrání vzájemné vazby v takovém rozsahu, jak to činí právě u rodinných příslušníků. Z ničeho navíc neplyne, že by měl mít žalobce se svou tetou (s níž byl až do doby svého vycestování z Ruska pouze v telefonickém kontaktu) natolik intenzivní vztah, aby jeho narušení představovalo důvod k aplikaci čl. 17 citovaného nařízení.

52. Jelikož krajský soud vyhodnotil úvahy žalovaného ohledně užití čl. 17 nařízení Dublin III jako přezkoumatelné a provedené zcela v mezích správního uvážení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), neshledal námitku žalobce důvodnou.

VI. Závěr a náklady řízení

53. S ohledem na shora uvedené důvody rozhodl krajský soud o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
54. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce nebyl ve věci úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.). Žalovanému potom v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, resp. ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, pročez se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 30. května 2024

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D. v. r.
samosoudce